

Tolvdagarskriget: den israelisk-amerikanska konflikten med Iran i juni 2025

Aron Lund

Den 13 juni 2025 gick israeliska flygstridskrafter till angrepp mot Iran, i vad som skulle utvecklas till ett tolv dagar långt krig. Iransk moteld i form av robot- och drönanangrepp på långa avstånd kunde inte hindra Israel från att upprätta luftherravälde över delar av Iran, och systematiskt angripa mål knutna till landets kärnteknik- och robotprogram samt dess militära ledningsfunktioner, flygvapen och luftvärn. USA ingrep i krigets slutskede på Israels sida, genom att bomba vissa särskilt väl befästa kärnteknikanläggningar. Kriget var obestriddligen en spektakulär militär triumf för Israel och ett förödmjukande nederlag för Iran. De långsiktiga effekterna på det skadskjutna kärnteknikprogrammets utveckling, Irans inrikes förhållanden och regionens politik är mer omdebatterade.

Detta memo från FOI:s Mellanösternprojekt utgörs av bearbetade utdrag ur en kommande FOI-rapport om Irans regionala partnersättningsnätverk, den så kallade motståndssaxeln. Memot beskriver kortfattat konflikten och dess förspel, och värderar översiktligt de hittills uppfattade effekterna på Iran och motståndssaxeln. Det går inte in i detalj på hur Irans kärntekniska program har påverkats, även om frågan berörs.

Det iranska kärnteknikprogrammet, vilket misstänks syfta till kärnvapenutveckling eller uppbyggandet av en så kallad tröskelförmåga – alltså möjligheten att snabbt utveckla kärnvapen – har under två årtionden utgjort en central konfliktfråga i Mellanöstern, med stora efterverkningar på områdets säkerhetspolitik.

Hemliga iranska kärnteknikanläggningar avslöjades redan 2002.¹ Sedan dess har frågan hanterats genom internationella förhandlingar och avtal, samt inspektioner utförda av Internationella atomenergiorganet (IAEA). Dessa samtal har förts mot bakgrund av Irans omfattande inblandning i Mellanösternregionens konflikter och kriser, inklusive i Libanon, Palestina, Syrien, Irak, Bahrain och Jemen. Irans offensiva agerande har å ena sidan skapat påtryckningsmöjligheter mot landets fiender, men å andra sidan också bidragit till att öka omvärldens fientlighet och eldat på oron över kärnteknikprogrammet.

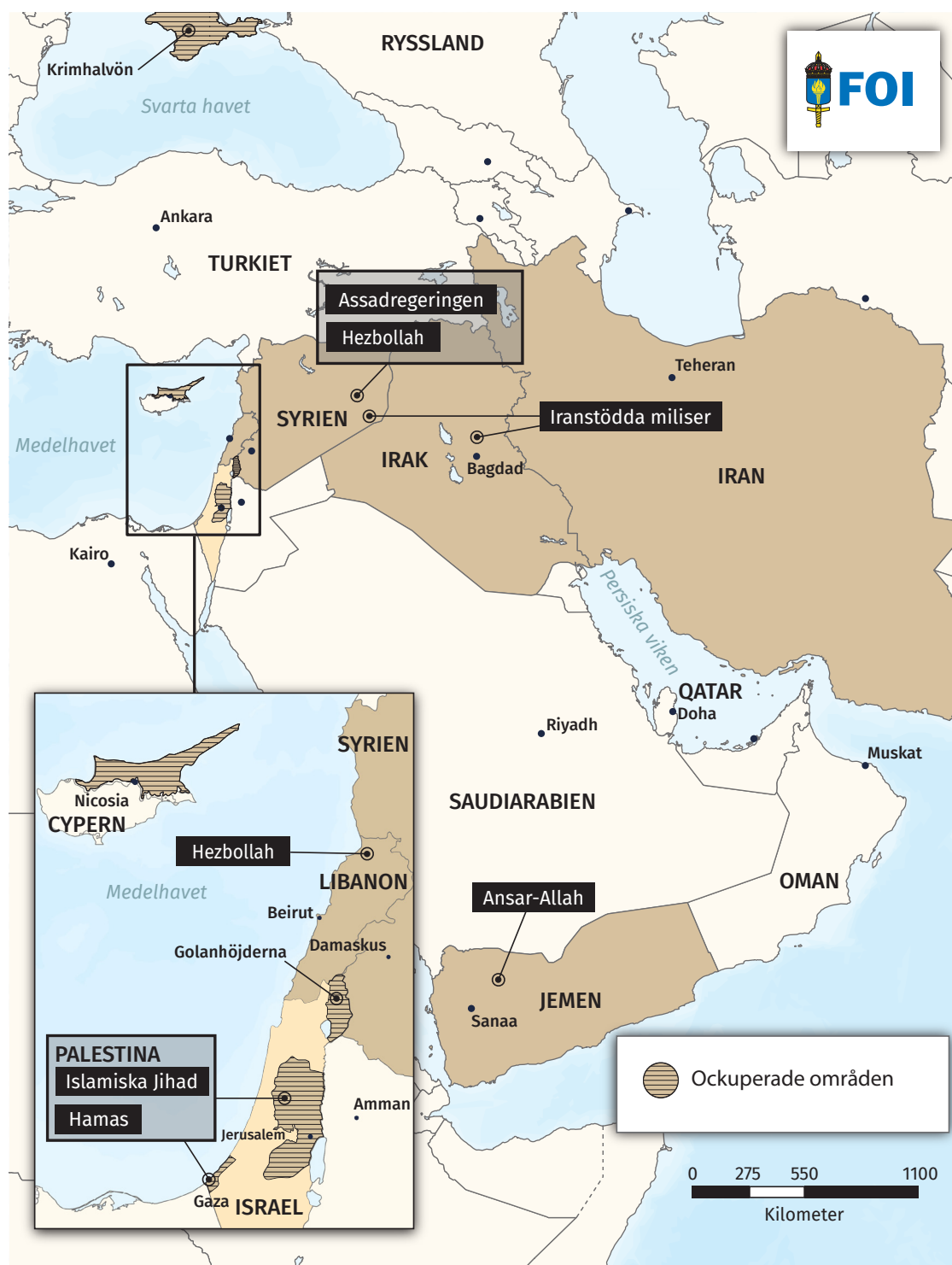
Israel och USA har ända sedan krisens början för drygt 20 år sedan upprepat att de kan komma att slå

militärt mot kärnteknikprogrammet, om ingen annan lösning står att finna. Israel har som regel drivit på för ett angrepp och även umgåtts med idéer om att störta Irans regering, men man har inte velat – eller under lång tid kunnat – agera utan amerikanskt stöd. USA har varit mer återhållsamt, och har särskilt under demokratiska presidenter ansträngt sig för att söka diplomatiska vägar framåt, med ekonomiska sanktioner som främsta påtryckningsmedel. Ingen amerikansk president har emellertid uteslutit en militär lösning.

KÄRNTEKNIKKRISEN OCH GAZAKRIGET

Att ett krig till sist utbröt 2025 har sin bakgrund i två besläktade säkerhetspolitiska dramer: att kärnteknikfrågan blivit alltmer krisartad efter USA:s utträde ur ett FN-stött avtal 2018, samt de regionala efterverkningarna av det israelisk-palestinska Gazakriget, vilket utbröt 2023.

Ett avtal som syftade till att beskära Irans möjligheter till kärnvapenutveckling i utbyte mot sanktionslättnader slöts 2015 mellan Iran, USA, Ryssland, Kina, Frankrike, Storbritannien och Tyskland.² Det gavs FN-uppbackning genom säkerhetsrådets resolution 2231. USA hade hela tiden varit den ledande motparten till Iran, men frågan var kontroversiell i amerikansk politik. USA frånträdde ensidigt avtalet redan 2018, under den republikanske presidenten Donald J. Trumps första mandatperiod.³ Det amerikanska beslutet höjde konflikttemperaturen dramatiskt. Från 2019

Karta 1. "Motståndssaxeln" – Iranstödda aktörer i Mellanöstern cirka 2023. (Karin Blext, FOI.)

började Iran trappa upp sin urananrikning och begå andra medvetna brott mot avtalets regler, vilket ytterligare skärpte krisen. Möjligheten att Israel och kanske även USA skulle försöka ta till militära medel väcktes återigen. Allt eftersom åren gick utan en lösning på problemet ökade Israels incitament att söka en militär

lösning, underblåsta även av en växande israelisk radikalnationalism. Trumps återkomst till presidentposten i januari 2025 skärpte USA:s Iranfientliga linje. Trump själv uttryckte intresse för ett nytt avtal, men varnade att "det kommer att bombas" om Iran inte gav vika för hans krav.⁴

Kriget i juni 2025 föregicks även av omfattande regional turbulens, knuten till det blodiga krig i Gaza-remsan som utlösts av den Iranstödda islamistgruppen Hamas attack på Israel den 7 oktober 2023.⁵ Israel skakades av angreppet, och har sedan 2023 intagit en mycket mer offensiv hållning mot regionala hot.⁶ Iranstödda grupper inom den så kallade motstånd saxeln (se karta, s. 2) försökte påverka israeliskt och amerikanskt beslutsfattande genom asymmetrisk krigföring och andra påtryckningsmedel, men möttes av hård vedergällning. Med tiden skiftade styrkebalansen till Israels fördel. Irans avskräckningsstrategi nöttes ner av nederlag och misslyckanden på flera fronter, särskilt under 2024 (se tidslinje, s. 7). Under hösten genomförde Israel ett framgångsrikt angrepp på Hezbollahgerillan i Libanon, och vid vinterns början störtades den Iranallierade regeringen i Syrien av islamistiska rebeller.⁷ Detta sänkte den militära tröskeln för ett angrepp på Iran och öppnade nya möjligheter för Israel.

ISRAELS OCH USA:S BESLUT ATT GÅ TILL ANGREPP

Jerusalem tidningen *Times of Israel* konstaterade i efterhand, med stöd av uppgifter från israeliska militär- och regeringskällor, att militären i april 2025 hade identifierat ett ”strategiskt möjlighetsfönster” i juni:

Däri ingick att Israels operativa förmågor och underrättelseförmågor nu mognat och blivit redo, att den Iranledda axeln av marionetter längs Israels gränser, inklusive Hezbollah i Libanon, Bashar al-Assads regim i Syrien och Hamas i Gaza, hade kollapsat, samt en ökad samordning med USA.

Israeliska försvarsmakten sade att den hade utnyttjat det strategiska möjlighetsfönstret pådriven av det växande hotet från Iran, nedbrytningen av Irans marionetter och att Israel nätt toppen av sin beredskap att agera.⁸

Det israeliska beslutet torde därutöver också ha påverkats av erfarenheterna från de iransk-israeliska konflikterna i april och oktober 2024, vilket var första gången de två länderna attackerade varandra direkt. Iran genomförde vid bägge tillfällen storskaliga angrepp med ballistiska robotar mot Israel (och i april även drönare och kryssningsrobotar). De iranska massavfyrningarna hade emellertid liten militär och politisk effekt och tjänade därför främst till att underminera Irans varningar om massiv vedergällning.⁹ Med andra ord tycktes det ena benet i Teherans avskräckningsstrategi, robotarsenalen, nu avsevärt kortare än man hade fruktat, och det andra benet, motstånd saxeln, haltade mycket betänkligt efter Hezbollahs decimering. Därtill hade Israels egna angrepp i april och oktober 2024 slagit ut viktiga delar av det iranska luftförsvaret, inklusive,

OPERATION UPPSTIGANDE LEJON

Det operationsnamn Israel valde för sitt angrepp mot Iran, Uppstigande lejon (eng. *Rising Lion*, hebr. *Am kalavi*), har en dubbel innebörd. Uttrycket är hämtat från Fjärde Moseboken, 23:24: ”Se, det är ett folk som står upp likt en lejoninna, ett folk, som reser sig likasom ett lejon. Det lägger sig ej ned, förrän det har ätit rov och druckit blod av slagna män.” Samtidigt speglar det den förrevolutionära iranska statsflaggan, vilken idag används av iranska oppositionen. Det gjorde att namnet uppfattades som en signal om att Israel sökte regimskifte i Iran.

enligt uppgift, landets enda verkligt kvalificerade luftvärn (ryska S-300).¹⁰

Följden var att Israels militära handlingsutrymme expanderade kraftigt, just när kärnteknikkrisen gick in i sitt mest kritiska skede – och Israel valde att gripa tillfället.

Enligt Israels premiärminister Benjamin Netanyahu fattades beslutet att gå till militärt anfall mot Iran i slutet av 2024, i samband med kriget mot Hezbollah. Operationen ska ursprungligen ha varit planerad till april 2025, men fördröjdes av ”operativa skäl”.¹¹ Det är troligt att detta syftar på USA:s beslut att inleda nya kärnteknikförhandlingar med Iran just i april 2025. Trump gav då Iran sextio dagar att sluta ett avtal. Det israeliska angreppet genomfördes omedelbart efter att denna tidsperiod löpt ut.¹² Vid det laget hade fem förhandlingsrundor redan ägt rum, och även om processen tycktes ha gått i stå höll Iran och USA just på att göra sig redo för ett sjätte möte i Omans huvudstad, Muskat.¹³

USA lämnade något motstridiga besked om sin syn på det israeliska angreppet, och framför allt om graden av amerikanskt förhandsgodkännande.¹⁴ Trump hade tidigare motsatt sig ett israeliskt anfall, men hävdade nu att han varit medveten om vad som skulle ske, och sände slutligen in amerikanskt bombflyg (se nedan). Det amerikanska agerandet är öppet för olika tolkningar.

Det är exempelvis inte omöjligt att kriget planlades, helt eller delvis, i hemligt samförstånd mellan Israel och USA, och att USA:s agerande före det egna angreppet syftade till att vilseleda Iran. Det är också möjligt att

Israel planerade sitt eget angrepp med viss amerikansk insyn och att USA drog upp planer för ett eventuellt deltagande, men att Trump ändå väntade till sista stund med att beordra amerikansk medverkan. Den versionen styrks av rapporter om den israeliska regeringens planer och agerande under kriget.¹⁵

Vågsålen torde i så fall relativt snart ha tippat över till förmån för ett amerikanskt ingripande, i och med att Irans luftförsvaret snabbt slogs ut och landets vedergällningsmöjligheter krympte, samtidigt som Israel till synes saknade förmåga att slå ut de anläggningar som oroar USA allra mest. I detta scenario har alltså Israels beslut att agera maximalt offensivt i det ”strategiska möjlighetsfönster” man identifierade efter händelserna 2024 förändrat förutsättningarna till den grad att landet lyckades slå upp ett fönster på vid gavel även för sin mer försiktigt inställda stormaktsallierade, USA.

KONFLIKTENS KARAKTÄR

Det israeliska anfallet ägde rum 13 juni 2025 och tog formen av ett tolv dagar kort men av allt att döma mycket skickligt planerat flygkrig.¹⁶ Israel kallade operationen *Uppstigande lejon* (se faktaruta, s. 3).

De israeliska attackerna riktades huvudsakligen mot fasta anläggningar kopplade till det iranska kärnteknikprogrammet och i viss mån robotprogrammet. Man angrep även Irans militära ledningsstrukturer och luftförsvaret, särskilt i krigets inledning. Flera av militärens och revolutionsgardets högst uppsatta ledare dödades i sina hem eller på arbetet. Bland de döda fanns generalstabschefen Mohammed Bagheri samt generalstabens operations- och underrättelsechefer, och revolutionsgardets högste befälhavare Hossein Salami, robotstyrkornas befälhavare Ali Akbar Hajizadeh, med flera.¹⁷ Ett antal forskare och andra ansvariga inom kärnteknikprogrammet rönt samma öde.

Även om Israel inte föreföll inrikta sig regelmässigt på politiska eller samhällsviktiga mål, som allmänna offentliga byggnader och regeringsmedlemmar, har vissa analytiker dragit slutsatsen att man hoppades kunna utlösa ett uppror mot regimen. Forskare vid Citizen Lab, en kanadensiskt universitetsprojekt för att undersöka onlinedesinformation, har identifierat en israelisk kampanj som genom falska sociala mediekonton och AI-tillverkade filmer försökte uppmuntra iranier till revolt.¹⁸ Israeliska medier har också publicerat läckor ur regeringsprotokoll som pekar på att Israel under kriget försökte hitta och döda Irans högste ledare Ali Khamenei, vilket även försvarsminister Israel Katz har hävdad.¹⁹ Samma uppgifter visar emellertid också att

man hoppades kunna avsluta kriget med ett avtal och en vapenvila.²⁰ I och med att dessa uppgifter måste ha passerat israelisk militärcensur bör de betraktas som en avsiktlig läcka, och kan möjligen ha offentliggjorts med syftet att skrämma iranska ledare. Försöken att uppmuntra regimfientliga protester kan också ha haft det mer begränsade syftet att destabilisera och överbelasta Teheranregeringen, för att underminera dess militära förmåga.

USA anslöt sig till kriget på dess tionde dag, 22 juni, under operationsnamnet *Midnight Hammer*. Det amerikanska flygvapnet bidrog med specialiserade förmågor, inklusive bombflygplanet B-2 *Spirit* och GBU-57, en tung markpenetrerande precisionsbomb som specialutvecklats för att angripa de bergrumsbaserade centrifuganläggningarna vid Fordow.²¹

USA klargjorde genast att angreppet hade begränsade målsättningar, nämligen att förstöra Fordow och vissa andra kärntekniska anläggningar, och att det inte skulle följas upp av fler attacker såvida Iran inte moteskallade. Förhandlingar om en vapenvila inleddes på amerikanskt initiativ.

Den iranska krigsmakten och kärntekniksektorn var vid denna tidpunkt illa åtgångna och i behov av respit, men även USA och Israel hade nu vissa skäl att vilja avsluta konflikten (se nedan). Vapenvilan trädde i kraft 24 juni.

De mänskliga förlusterna i Iran var inte oväsentliga men ändå relativt begränsade, givet bombningarnas omfattning. Detta kan troligen förklaras med att de flesta mål utgjordes av avsides belägna eller avspärrade tekniska anläggningar och militära baser. Enligt Iran dödades inalles 935 människor i de israeliska och amerikanska bombningarna.²²

IRANS REAKTION

Iran svarade på angreppet genom att avfira stora mängder medelräckviddiga ballistiska robotar och drönare mot Israel. Enligt Israels utrikesministerium avfyrade Iran mer än 550 ballistiska robotar och över 1 000 drönare, vilka dödade totalt 31 personer.²³

Avfyrningsvolymerna var inledningsvis mycket höga – närmare 200 robotar den 14 juni – men sjönk därefter.²⁴ Detta berodde troligen delvis på att Israel framgångsrikt lokaliserade och förstörde många avfyrningsramper, skadade förberedd infrastruktur, dödade nyckelpersonal, eller på andra sätt störde Irans militära verksamhet. Det kan också ha berott på att Iran ansåg sig tvunget att hushålla med resurserna inför ett krig som riskerade att dra ut på tiden. Trots att Iran ansågs

ha stora lager ballistiska robotar kvar vid krigets slut, torde bara en mindre del av dessa ha haft tillräcklig räckvidd för att kunna slå mot mål i Israel.

Amerikanskt och israeliskt robotförsvar (SM-3, THAAD, Davids slunga,²⁵ Hetz-2 och Hetz-3²⁶) blockerade av allt att döma de flesta av Irans robot- och drönar-attacker. Totalvolymen på det iranska motangreppet innebar dock en mycket omfattande och kostsam förbrukning av kvalificerade försvarsrobotar.²⁷ Enligt pressuppgifter löpte både Israel och USA risk att göra slut på tillgängliga ammunitionslager, vilket rimligen bör ha givit dem skäl att söka en snabb vapenvila.²⁸

Den iranska regeringen hade inför kriget varnat att ett amerikanskt angrepp mot Iran skulle besvaras med attacker mot amerikanska baser i regionen.²⁹ I krigets absoluta slutskede, när vapenvilan stod i begrepp att träda i kraft, genomförde Iran ett angrepp med kort- och medelräckviddiga ballistiska robotar mot den amerikanska al-Udeid-basen i Qatar, möjligen efter att på något vis ha förvarnat USA.³⁰ Nästan alla robotar verkar ha stoppats av amerikanskt och qatariskt robotförsvar (Patriot).³¹

Irans mycket omfattande robot- och drönarangrepp var, sammanfattningsvis, uppenbarligen alltför ineffektiva för att vare sig förhindra eller fortsättningsvis hejda Israels bombningar. Det israeliska och amerikanska robotförsvarets sinande ammunitionslager gjorde troligen att Israel mot slutet av kriget oroade sig mer för fortsatta iranska angrepp än tidigare, vilket lär ha ökat viljan att söka en vapenvila. Även Iran torde dock vid det laget ha haft skäl att begränsa förbrukningen, i alla fall vad gällde vapen med förmåga att nå Israel. Det avslutande iranska vedergällningsangreppet mot al-Udeid bar snarast symbolisk prägel och indikerade att Iran såg sig tvunget att agera men ville undvika en upptrappning inför vapenvilan. I den meningen framstår det som en uppvisning i framgångsrik amerikansk avskräckning. Samtidigt tjänade angreppet till att signalera Irans bibehållna förmåga att slå mot mål runt Persiska viken och i Irak med kortdistansrobotar. Deras korta varningstider och högre precision skulle göra USA:s baser och allierade mycket utsatta i ett mer storskaligt krig. Att USA tog hotet på allvar framgår av att man evakuerade flygplan och personal från al-Udeid i god tid före angreppet.³²

MOTSTÅNDSAXELNS AGERANDE UNDER KRIGET

Irans strategi för att avskräcka Israel och USA har under lång tid byggts på en idé om ”strategiskt djup” och förmågan att vedergälla attacker, dels med robotar och drönare över stora avstånd och dels genom förnekbara, asymmetriska metoder. Det iranska robotvapnet användes i

stor skala under kriget, men Irans nätverk av allierade grupper inom den så kallade motståndssaxeln spelade en mer begränsad roll. En amerikansk bedömare beskrev motståndssaxelns reaktion som en ”bedövande tystnad”.³³

De flesta av de Teheranstödda grupperna kunde eller vågade av allt att döma inte besvara Israels angrepp. De motaktioner som faktiskt genomfördes hade främst symbolisk karaktär.³⁴ ”Teherans partner, från Beirut till Bagdad, ställde sig på ett påtagligt vis avsidet”, skrev Irak- och Iranexperterna Renad Mansour och Hamidreza Azizi i en studie för den nederländska tankesmedjan Clingendael:

Inget Hezbollahbombardemang över den libanesiska gränsen, inga drönarvågor från Irak, inga Houthirobotsalvor mot Röda havet. Istället för upptrappningens välbekanta koreografi såg vi beräkning, tvetydighet och återhållsamhet.³⁵

Det huvudsakliga skälet till denna återhållsamhet var sannolikt att nätverkets icke-iranska medlemmar vid krigsutbrottet, 13 juni 2025, fortfarande var svårt åtgångna efter de två föregående årens regionala konflikt. De hade sammantaget en låg förmåga att hota Israel och USA med militära medel, men förblev sårbara för vedergällning, särskilt om USA skulle ha givit sig in i konflikten i större skala. Detta tycks ha lett till minskad riskaptit, trots fortsatt spänst i den retoriska svansföringen. Att kriget i sin helhet var mycket kort (tolv dagar), och att den amerikanska inblandningen avsiktligt begränsades till en samlad attack på krigets tionde dag, omedelbart följd av stilleståndsförhandlingar, gjorde också att det tidsmässiga och politiska utrymmet för handling var litet. Detta gällde särskilt eventuella planer på att angripa USA:s styrkor och intressen i regionen. Mansour och Azizi drar slutsatsen att även Iran i det läget förordade återhållsamhet, för att inte riskera en oönskad upptrappning inför den stundande vapenvilan.³⁶

Flera Iranallierade grupper var till synes helt oförmögna eller ovilliga att eskalera kraftfullt mot vare sig Israel eller USA. Det inkluderade de svårt skadskjutna palestinska grupperna i Gaza, främst bland dem Hamas och Islamiska jihad. Det gällde också libanesiska Hezbollah, den aktör i Irans regionala nätverk som tveklöst hade haft störst potentiell förmåga att skada och distrahera Israel. Så länge Hezbollah stod överksamt hade övriga motståndssaxeln (Iran undantaget) liten möjlighet att påverka Israels agerande.

De Iranstödda shiamiliserna i Irak och jemenitiska Ansar-Allah (”houthierna”) kom dock att spela en delvis annan roll. De hade uppenbarligen låg förmåga att direkt påverka Israel, men kunde trovärdigt

hota vissa amerikanska intressen. De fokuserade också av allt att döma just på att avskräcka USA från medverkan i kriget – vilket alltså misslyckades. Eftersom USA hela tiden signalerat att angreppet hade begränsade syften och en vapenvila slöts strax efteråt är det svårt att bedöma bärkraften i deras hotelser. Det är inte omöjligt att amerikanska regionala intressen skulle ha utsatts för fler och häftigare angrepp om konflikten dragit ut på tiden, särskilt om Iran upplevde att regimen som sådan hotades.³⁷

De Iranstödda gruppernas förmåga att skada USA blev alltså aldrig fullt ut prövad eller demonstrerad. Det framgår dock tydligt att Trumpadministrationen inte lät sig avskräckas på det sätt Iran och dess allierade hade hoppats. Det antyder i sin tur att USA hade gjort bedömningen att den samlade motståndssaxeln, i det skick den befann sig i juni 2025, inte skulle kunna, våga eller hinna åsamka amerikanska intressen oacceptabel skada – särskilt inte om man lyckades få till en snabb vapenvila, vilket huvudaktören Iran vid det laget hade skäl att önska sig.

EFTER KRIGET

De israelisk-amerikanska operationerna har i efterhand varit föremål för en ganska omfattande debatt. Utöver folkrättsliga frågor kring angreppets legalitet har diskussionen handlat om i vilken mån bombningarna kan antas ha slagit ut eller fördröjt Irans kärntekniska ambitioner, hur de kan ha påverkat Irans vilja att skaffa eller inte skaffa kärnvapen, och vilka förutsättningarna nu är för ett nytt kärnteknikavtal. Frågor har också väckts om effekterna på Irans inrikes- och utrikespolitik och, mer allmänt, om Irans framtida stabilitet.

Kärnteknikprogrammet tycks, allt sammantaget, ha lidit stor skada i bombningarna.³⁸ Flera nyckelanläggningar skadades eller slogs ut och Israel och USA verkar ha lyckats förstöra större delen av Irans centrifuger för urananrikning.³⁹ Även robotindustrin skadades, särskilt genom riktade angrepp mot anläggningar för tillverkning av krutrakettmotorer.⁴⁰ Irans möjligheter att i hemlighet återskapa förlorade förmågor är hett omdebatterade. En viktig olöst fråga är vad som skett med Irans lager av höganrikat uran, varav cirka 440 kilo hade anrikats till kärnvapenrelevanta 60 procent. IAEA:s generaldirektör Rafael Grossi har bedömt att större delen av det höganrikade uranet troligen finns kvar i de anläggningar som bombades.⁴¹ Det är oklart i vilken mån Iran i så fall kan göra sig tillgång till materialet, särskilt om detta ska ske utan att upptäckas. Även experter som gör sinsemellan skilda bedömningar av

kriget understryker att många frågor återstår och att det är mycket svårt att sia om framtida utfall.⁴²

Det faktum att IAEA:s inspektörer tvingades lämna Iran vid krigsutbrottet har naturligtvis minskat omvärldens insyn i kärnteknikprogrammet. Detta ökar osäkerheten kring Irans förmågor och intentioner. IAEA har ännu inte tillåtit återvända. Iran slöt ett nytt avtal med organisationen under hösten, av allt att döma för att försöka avvärja återinförandet av FN-sanktioner. När detta misslyckades meddelade Iran, som väntat, att avtalet inte längre gäller.⁴³

FN-sanktionerna återinfördes i början av oktober genom en vetosäkrad mekanism ("snapback") i Säkerhetsrådets resolution 2231, på initiativ av Tyskland, Frankrike och Storbritannien.⁴⁴ Detta utlöste en allvarlig och ovanlig legitimitetsdispyt inom Säkerhetsrådet. Både Ryssland och Kina vägrar erkänna beslutets giltighet med hänvisning till påstådda procedurfel, och uppmanar det internationella samfundet att inte underkasta sig sanktionerna.⁴⁵

Spänningarna kring Irans kärnteknikprogram har alltså knappast lindrats, utan förblir ytterst akuta. Iran antyder att ett nytt avtal med USA fortfarande kan komma till stånd, men inte på de villkor Washington krävt. Särskilt viktig är frågan om huruvida Iran har rätt till fortsatt urananrikning i någon form, vilket är Irans position, eller inte kan tillåtas anrika överhuvudtaget, vilket är USA:s linje. Iran använder just nu tidsfaktorn och osäkerheten kring programmets tillstånd som ett påtryckningsmedel, genom att vägra IAEA tillgång till landet och därmed omöjliggöra en granskning av vad som skett med det höganrikade uranet. Ju längre tiden går, desto svårare kommer det bli att bedöma vad som egentligen hände med uranet och andra relevanta resurser. Samtidigt förefaller Iran vara väl medvetet om att alltför drastiska åtgärder riskerar att provocera fram förnyade militära angrepp. Alla inblandade parter tycks i själva verket räkna med möjligheten att Israel återigen kan gå till anfall, med eller utan USA:s medverkan.

Irans förmåga att avskräcka ett anfall visade sig otillräcklig redan i juni, och är nu ytterligare nedsatt. Robotprogrammet torde vara både allvarligt skadat och delvis uttömt, särskilt vad gäller medelräckviddiga vapen. Motståndssaxelstrategin, vilken redan led av vissa trovärdighetsproblem, har ytterligare chikanerats av de Iranallierade gruppernas passivitet under kriget. Många av motståndssaxelns aktörer upplever sig troligen ha lidit skada även på hemmaplan, genom att deras regionala skyddsmakt, Iran, nu framstår som så tandlös. Detta kan försvaga deras förmåga att attrahera allierade i den egna

politiska kontexten. Såväl Ansar-Allah som Hezbollah och de irakiska miliserna förblir emellertid en kraft att räkna med i sina hemländer. De behåller också en icke obetydlig förmåga att skada USA, Israel och allierade aktörer, om situationen skulle förändras och om de är villiga att löpa risken för vedergällning.

Israels eventuella förhoppningar om att bombningarna skulle underminera och kanske till och med fälla regimen i Iran har, åtminstone ännu, inte infriats. Teheranstyret förefaller ha fortsatt ohotad kontroll över samtliga områden i Iran. Detta dock mot bakgrund av en hårdnande repression, med exempelvis ett stigande antal avrättningar av påstådda spioner.⁴⁶ Den iranska regeringen har försökt utnyttja de patriotiska svallvågor som utlöstes av kriget genom att positionera sig som nationens försvarare. Exempelvis har man vidgat uttrymmet för icke-islamisk, persisk-iransk nationalism.⁴⁷ Detta kan dock tolkas på olika vis: som att Irans

ledare skickligt exploaterar ett utländskt angrepp för att vinna stöd, eller som ett svaghetstecken från en regimen i existentiell kris.⁴⁸ Att regeringen också ser sig nödgad att tolerera offentligt slöjtrots tyder väl närmast på den senare tolkningen, men de båda förklaringarna utesluter kanske inte varandra.⁴⁹

Iranska makthavare torde helt oavsett kriget och dess politiska svallvågor vara bekymrade över läget i landet. Förnyade sociala och politiska protester verkar troliga över tid, särskilt mot bakgrund av de fortsatta svåra ekonomiska villkoren för vanliga medborgare. Befolkningens situation kan i själva verket stå i begrepp att förvärras ytterligare, bland annat med tanke på de återinförda FN-sanktionerna.⁵⁰ Denna eldfångda sociala situation är särskilt känslig med tanke på att Khamenei nu är 86 år gammal. Regimen inväntar alltså redan ett inre maktskifte, vilket kan få stora men svårförutsägbara följder.⁵¹ ■

TIDSLINJE

7 okt. 2023	Hamas m.fl. grupper angriper Israel; 1 195 dödas och 251 tas som gisslan
8 okt. 2023	Hezbollah inleder attacker mot norra Israel till stöd för Hamas och Gaza
9 okt. 2023	Israel stoppar all tillförsel av mat, el och vatten till Gaza
18 okt. 2023	Israel lovar efter internationell press att tillåta begränsat bistånd till Gaza
19 okt. 2023	Ansar-Allah angriper för första gången Israel med robotar och drönare
27 okt. 2023	Israel inleder landoffensiv i Gaza; FN:s generalförsamling kräver eldupphör
3 nov. 2023	Hezbollah säger att angreppen ska pågå tills Israel accepterar vapenvila i Gaza
6 nov. 2023	10 000 döda i Gaza enligt palestinska myndigheter
19 nov. 2023	Ansar-Allah utropar en sjöblockad och börjar angripa fartyg
24–31 nov. 2023	Vapenvila i Gaza, med viss fång- och gisslanutväxling
12 dec. 2023	FN:s generalförsamling kräver vapenvila i Gazaremsan
18 dec. 2023	En USA-ledd koalition inleder sjöfartsskyddsoperationer i Röda havet
29 dec. 2023	Sydafrika inleder en process om folkmord mot Israel i Haagdomstolen (ICJ)
12 jan. 2024	USA och Storbritannien, stödda av andra länder, börjar bomba Ansar-Allah
21 jan. 2024	25 000 döda i Gaza enligt palestinska myndigheter
28 jan. 2024	Tre amerikanska soldater dödas i ett drönanangrepp mot en USA-bas i Syrien
2–7 febr. 2024	USA bombar irakisk shiamilis och revolutionsgardespersonal i Irak och Syrien
13 april 2024	Iranskt robotangrepp mot Israel efter attack mot Irans konsulat i Damaskus
19 maj 2024	Irans president Raisi och utrikesminister Amir-Abdollahian dör i helikopterkrasch
20 maj 2024	Internationella brottmålsdomstolen (ICC) efterlyser ledare för Israel och Hamas
20 juli 2024	Israel bombar för första gången Jemen, som svar på Ansar-Allahs attacker
30 juli 2024	Masoud Pezeshkian väljs till ny iransk president
31 juli 2024	Hamas högste ledare Ismail Haniyeh dödas av Israel i Irans huvudstad Teheran
21 aug. 2024	Abbas Araghci tillträder som ny iransk utrikesminister
Sept. 2024	Konflikten mellan Israel och Hezbollah trappas upp till fullt krig
17–18 sept. 2024	Mossad utlöser bomber inbyggda i Hezbollahs interna kommunikationsutrustning
27 sept. 2024	Hezbollahs ledare sedan 32 år, Hassan Nasrallah, dödas i ett israeliskt flyganfall

1 okt. 2024	Iran avfyrar ballistiska robotar mot Israel
16 okt. 2024	Hamas högste ledare Yahia Sinwar, som ledde 7 oktober-attacken, dödas i Gaza
5 nov. 2024	Donald J. Trump vald till USA:s president för andra gången
27 nov. 2024	Vapenvila mellan Israel och Hezbollah, som ger upp sina attacker till stöd för Gaza
1 dec. 2024	Syriska islamistrebeller intar Aleppo och regimstyrkorna börjar fly fältet
8 dec. 2024	Assad flyr till Moskva när rebellerna intar Damaskus och regimen i Syrien kollapsar
9 jan. 2025	Joseph Aoun tillträder som Libanons president
17 jan. 2025	Iran och Ryssland undertecknar avtal om strategiskt partnerskap
19 jan. 2025	En andra vapenvila i Gaza inleds, med utväxling av fångar och gisslan
20 jan. 2025	Donald Trump efterträder Joseph Biden som USA:s president
26 jan. 2025	Trump säger att Gaza kan "rensas ut" och befolkningen bosättas i andra länder
29 jan. 2025	Ahmed al-Sharaa tillträder som Syriens president
10 febr. 2025	Trump säger att Gaza bör övergå i amerikansk ägo
7 mars 2025	Trump säger att han sänt ett brev till Iran med förslag om kärnteknikförhandlingar
15 mars 2025	USA inleder intensiva flygangrepp mot Ansar-Allah
18 mars 2025	Israel stoppar allt bistånd till Gaza och inleder ny offensiv, vapenvilan bryts
23 mars 2025	50 000 döda i Gaza enligt palestinska myndigheter
12 april 2025	USA och Iran inleder direkta förhandlingar i kärnteknikfrågan
6 maj 2025	Vapenvila mellan USA och Ansar-Allah
19 maj 2025	Israel tillåter återigen begränsad matinförsel i Gaza, efter 11 veckors totalstopp
12 juni 2025	Israels regering överlever med knapp marginal en parlamentarisk kris
13 juni 2025	Israel inleder ett flygkrig mot Iran
22 juni 2025	USA bombar iranska kärnteknikanläggningar
24 juni 2025	Vapenvila mellan Israel/USA och Iran, efter tolv dagars krig
5 aug. 2025	Libanons regering fastslår att enbart militär och polis ska ha vapen i landet
21 aug. 2025	Libanesiska armén börjar pressa palestinska grupper att överlämna sina vapen
22 aug. 2025	FN-stödd expertpanel fastslår att fullskalig svält råder i Gaza
5 sept. 2025	Libanesiska regeringen ger stöd till en plan för Hezbollah's avväpning
9 sept. 2025	Israel bombar Hamasledare i Qatars huvudstad Doha
16 sept. 2025	FN-undersökningsgrupp säger att Israel begått folkmord i Gaza
21–22 sept. 2025	Storbritannien, Frankrike, Portugal, Kanada, Australien m.fl. erkänner Palestina
28 sept. 2025	FN återinför ekonomiska sanktioner mot Iran
29 sept. 2025	Trump presenterar en fredsplan för Gazakriget
9 okt. 2025	Hamas och Israel accepterar delar av Trumps plan, inklusive en vapenvila
13 okt. 2025	De sista 20 överlevarna ur den israeliska gisslan utväxlas mot 1 968 palestinier

Slutnoter

FOI:s publikationer kan utan kostnad laddas ner på www.foi.se/rapporter.

Datum för läsning eller nedladdning av källor på Internet anges i parentes.

- 1 Glenn Kessler, "Front Firms Aided Iran Nuclear Bomb Effort, Sources Say", *Washington Post*, 18 dec. 2002, [washingtonpost.com/archive/politics/2002/12/18/front-firms-aided-iran-nuclear-bomb-effort-sources-say/0ccb278d-c1de-4cf5-a5d8452_db-1d44b4927/](https://www.washingtonpost.com/archive/politics/2002/12/18/front-firms-aided-iran-nuclear-bomb-effort-sources-say/0ccb278d-c1de-4cf5-a5d8452_db-1d44b4927/) (7 okt. 2025).
- 2 För en beskrivning av avtalets uppgång och fall som även pläderar för dess värde som ickespridningsinstrument, se Mark Fitzpatrick, Michael Elleman och Paulina Izewicz, *Uncertain future: The JCPOA and Iran's nuclear and missile programmes*, Routledge, 2019, sid. 19–60.
- 3 Trump White House, "Remarks by President Trump on the Joint Comprehensive Plan of Action", 8 maj 2018, trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-joint-comprehensive-plan-action (25 okt. 2018).
- 4 Amanda Friedman, "Trump threatens to bomb Iran if nuclear deal can't be reached", *Politico*, 30 mars 2025, [politico.com/news/2025/30/03/trump-threatens-bomb-iran-00259786](https://www.politico.com/news/2025/30/03/trump-threatens-bomb-iran-00259786) (27 okt. 2025).
- 5 Erika Holmquist, Aras Lindh, Aron Lund, Samuel Neuman Bergenwall och Marianna Serveta, "Gazakriget: Regionala reaktioner" (FOI Memo 8243), Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 10 okt. 2023.
- 6 Samuel Neumann Bergenwall, "Israeliskt militärt tänkande: från gräsklippning och gräzonsoperationer till storkrig" (FOI Memo 8585), Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 3 okt. 2024.
- 7 Erika Holmquist, Aron Lund och Samuel Neuman Bergenwall, "Israel-Libanonkriget 2024: konfliktutveckling och regionala risker" (FOI Memo 8587), 4 okt. 2024; Aron Lund, "Hezbollahs bruk av raketer, robotar och drönare mot Israel" (FOI Memo 8780), Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 24 jan. 2025.
- 8 Emanuel Fabian, "'The stars aligned': Why Israel set out for a war against Iran, and what it achieved", *Times of Israel*, 27 juni 2025, [timesofisrael.com/the-stars-aligned-why-israel-set-out-for-a-war-against-iran-and-what-it-achieved](https://www.timesofisrael.com/the-stars-aligned-why-israel-set-out-for-a-war-against-iran-and-what-it-achieved) (11 sept. 2025).
- 9 Fabian Hinz, "Israel's attack and the limits of Iran's missile strategy", International Institute for Strategic Studies (IISS), 18 juni 2025, [iiiss.org/online-analysis/online-analysis/2025/06/israels-attack-and-the-limits-of-irans-missile-strategy](https://www.iiiss.org/online-analysis/online-analysis/2025/06/israels-attack-and-the-limits-of-irans-missile-strategy) (27 okt. 2025); Adam Taylor och Meg Kelly, "Iran's missile attack on Israel raises questions about limits of arsenal", *Washington Post*, 5 okt. 2024, [washingtonpost.com/world/2024/05/10/iran-missiles-attack-israel-deterrence](https://www.washingtonpost.com/world/2024/05/10/iran-missiles-attack-israel-deterrence/) (27 okt. 2025).
- 10 Adam Rasgon och Natan Odenheimer, "Israel Diminished Iran's Air Defenses in Rounds of Strikes", *New York Times*, 15 juni 2025, [nytimes.com/2025/15/06/world/middleeast/irans-air-defenses-were-diminished-in-rounds-of-conflict-giving-israel-greater-aerial-freedom.html](https://www.nytimes.com/2025/15/06/world/middleeast/irans-air-defenses-were-diminished-in-rounds-of-conflict-giving-israel-greater-aerial-freedom.html) (27 okt. 2025); Sam Lair, "Shallow Ramparts: Air and Missile Defenses in the June 2025 Israel-Iran War," Foreign Policy Research Institute (FPRI), 17 okt. 2025, [fpri.org/article/2025/10/shallow-ramparts-air-and-missile-defenses-in-the-june-2025-israel-iran-war](https://www.fpri.org/article/2025/10/shallow-ramparts-air-and-missile-defenses-in-the-june-2025-israel-iran-war) (27 okt. 2025).
- 11 Itamar Eichner, "Netanyahu: Iran strike was planned for late April, delayed due to operational reasons", *Y Net*, 13 juni 2025, [ynetnews.com/article/h1hkfaymlx](https://www.ynetnews.com/article/h1hkfaymlx) (7 okt. 2025).
- 12 Kevin Liptak, Jeremy Herb och Kristen Holmes, "How Trump quietly made the historic decision to launch strikes in Iran", *CNN*, 22 juni 2025, edition.cnn.com/2025/22/06/politics/trump-iran-strike-decision-inside (7 okt. 2025).
- 13 *al-Sharq al-Awsat*, "musqat tuakkid: mufawadat nawawiya bayn iran wa-amirka al-ahad" (arabiska: "Muskat bekräftar: atomförhandlingar mellan Iran och USA på söndag"), 12 juni 2025, aawsat.net/news/9d89s (27 okt. 2025).
- 14 Andrew Roth, "Trump scrambles to claim credit for Israel's Iran attack he publicly opposed", *The Guardian*, 13 juni 2025, [theguardian.com/us-news/2025/jun/13/trump-iran-israel-attacks-response](https://www.theguardian.com/us-news/2025/jun/13/trump-iran-israel-attacks-response) (27 okt. 2025).
- 15 Michael Bachner, "'A historic moment': Leaked transcripts reveal secret deliberations at start of Iran war", *Times of Israel*, 15 sept. 2025, [timesofisrael.com/a-historic-moment-leaked-transcripts-reveal-secret-deliberations-at-start-of-iran-war](https://www.timesofisrael.com/a-historic-moment-leaked-transcripts-reveal-secret-deliberations-at-start-of-iran-war) (19 sept. 2025).
- 16 Om kriget, se exempelvis Ameneh Mehvar, "Q&A | Twelve days that shook the region: Inside the Iran-Israel war", *ACLED*, 4 juli 2025, [acleddata.com/qa/qa-twelve-days-shook-region-inside-iran-israel-war](https://www.acleddata.com/qa/qa-twelve-days-shook-region-inside-iran-israel-war) (17 okt. 2025); och Bilal Y. Saab och Darren D. White, "Lessons Observed from the War Between Israel and Iran", *War on the Rocks*, 16 juli 2025, warontherocks.com/2025/07/lessons-observed-from-the-war-between-israel-and-iran (9 okt. 2025).
- 17 Maziar Motamedi, "Who are Iran's new top military leaders after Israel's assassinations?", *Aljazeera English*, 15 juni 2025, [aljazeera.com/news/2025/15/6/who-are-irans-new-top-military-leaders-after-israels-assassinations](https://www.aljazeera.com/news/2025/15/6/who-are-irans-new-top-military-leaders-after-israels-assassinations) (27 okt. 2025).
- 18 Alberto Fittarelli, Maia Scott, Ron Deibert, Marcus Michaelsen, and Darren Linvill, "We Say You Want a Revolution: PRISONBREAK – An AI-Enabled Influence Operation Aimed at Overthrowing the Iranian Regime", *Citizen Lab*, 2 okt. 2025, citizenlab.ca/2025/10/ai-enabled-io-aimed-at-overthrowing-iranian-regime (27 okt. 2025).
- 19 Stav Levaton och Ben Sales, "Katz says Israel sought to kill Khamenei, but didn't find an opportunity", *Times of Israel*, 27 juni 2025, [timesofisrael.com/katz-says-israel-sought-to-kill-khamenei-but-didnt-find-an-opportunity](https://www.timesofisrael.com/katz-says-israel-sought-to-kill-khamenei-but-didnt-find-an-opportunity) (27 okt. 2025); Michael Bachner, "'A historic moment': Leaked transcripts reveal secret deliberations at start of Iran war", *Times of Israel*, 15 sept. 2025, [timesofisrael.com/a-historic-moment-leaked-transcripts-reveal-secret-deliberations-at-start-of-iran-war](https://www.timesofisrael.com/a-historic-moment-leaked-transcripts-reveal-secret-deliberations-at-start-of-iran-war) (19 sept. 2025).
- 20 Stav Levaton och Ben Sales, "Katz says Israel sought to kill Khamenei, but didn't find an opportunity", *Times of Israel*, 27 juni 2025, [timesofisrael.com/katz-says-israel-sought-to-kill-khamenei-but-didnt-find-an-opportunity](https://www.timesofisrael.com/katz-says-israel-sought-to-kill-khamenei-but-didnt-find-an-opportunity) (27 okt. 2025); Michael Bachner, "'A historic moment': Leaked transcripts reveal secret deliberations at start of Iran war", *Times of Israel*, 15 sept. 2025, [timesofisrael.com/a-historic-moment-leaked-transcripts-reveal-secret-deliberations-at-start-of-iran-war](https://www.timesofisrael.com/a-historic-moment-leaked-transcripts-reveal-secret-deliberations-at-start-of-iran-war) (19 sept. 2025).
- 21 C. Todd Lopez, "'Historically Successful' Strike on Iranian Nuclear Site Was 15 Years in the Making", *U.S. Department of War*, 26 juni 2025, [war.gov/News/News-Stories/Article/Article/4227082/historically-successful-strike-on-iranian-nuclear-site-was-15-years-in-the-maki/](https://www.war.gov/News/News-Stories/Article/Article/4227082/historically-successful-strike-on-iranian-nuclear-site-was-15-years-in-the-maki/) (7 okt. 2025).

- 22 Reuters, "935 people killed in Israeli strikes on Iran, official says", 30 juni 2025, reuters.com/world/middle-east/935-people-killed-israeli-strikes-iran-iran-judiciary-spokesperson-says-202530_06_7 (7 okt. 2025).
- 23 Israeliska utrikesministeriet, "Operation Rising Lion - update", 29 juli 2025, gov.il/en/pages/operation-rising-lion-update (7 okt. 2025).
- 24 Ari Cicurel, "Shielded by Fire: Middle East Air Defense During the June 2025 Israel-Iran War", Jewish Institute for National Security of America, 21 aug. 2025, jinsa.org/jinsa_report/rising-lion-air-defense (27 okt. 2025), sid. 3–4.
- 25 Davids slunga är utformat för mer korträckviddiga vapen än de medeldistansrobotar Iran avfyra. Israels försvarsministerium hävdade ändå 16 juni 2025 att systemet för första gången hade använts, för att skjuta ner en sådan robot. Pesach Benson, "David's Sling Intercepts Iranian Ballistic Missile For System's First Long-Range Kill", TPS, 16 juni 2025, tps.co.il/articles/davids-sling-intercepts-iranian-ballistic-missile-for-systems-first-long-range-kill (27 okt. 2025).
- 26 Hetz är hebreiska för "pil". Svenska medier, som tenderar att låna både innehåll och språk från amerikansk press, använder vanligtvis den engelska översättningen, "Arrow".
- 27 Sam Lair, "Shallow Ramparts: Air and Missile Defenses in the June 2025 Israel-Iran War", Foreign Policy Research Institute (FPRI), 17 okt. 2025, fpri.org/article/2025/10/shallow-ramparts-air-and-missile-defenses-in-the-june-2025-israel-iran-war (27 okt. 2025).
- 28 Shelby Holliday, Anat Peled och Drew FitzGerald, "Israel's 12-Day War Revealed Alarming Gap in America's Missile Stockpile", *Wall Street Journal*, 24 juli 2025, wsj.com/world/israel-iran-us-missile-stockpile-08a65396 (7 okt. 2025).
- 29 Reuters, "Iran threatens to strike US bases in region if military conflict arises", 11 juni 2025, reuters.com/world/middle-east/iran-threatens-us-bases-region-if-military-conflict-arises-202511_06_27 (7 okt. 2025).
- 30 Chris Gordon, "Iran Launches Missile Attack at Al Udeid", *Air & Space Forces Magazine*, 23 juni 2025, airandspaceforces.com/iran-missile-attack-al-udeid (7 okt. 2025); Mostafa Salem, "How Qatar defused Iran's attack on the largest US-run base in the region", CNN, 28 juni 2025, edition.cnn.com/2025/28/06/middleeast/qatar-iran-attack-israel-latam-intl (7 okt. 2025).
- 31 C. Todd Lopez, "'Historically Successful' Strike on Iranian Nuclear Site Was 15 Years in the Making", U.S. Department of War, 26 juni 2025, war.gov/News/News-Stories/Article/Article/4227082/historically-successful-strike-on-iranian-nuclear-site-was-15-years-in-the-making (7 okt. 2025); Mostafa Salem, "How Qatar defused Iran's attack on the largest US-run base in the region", CNN, 28 juni 2025, edition.cnn.com/2025/28/06/middleeast/qatar-iran-attack-israel-latam-intl (7 okt. 2025).
- 32 Kai Greet & Stefano D'Urso, "Iran Launches Counterattack Against U.S. Bases Across the Middle East", *The Aviationist*, 23 juni 2025, theaviationist.com/2025/06/23/iran-launches-counterattack-midnight-hammer (4 nov. 2025); Ari Cicurel, "Shielded by Fire: Middle East Air Defense During the June 2025 Israel-Iran War", Jewish Institute for National Security of America, 21 aug. 2025, jinsa.org/jinsa_report/rising-lion-air-defense (27 okt. 2025), sid. 17.
- 33 Brian Carter, "The Deafening Silence of Iran's Proxies", American Enterprise Institute, 23 juni 2025, aei.org/articles/the-deafening-silence-of-irans-proxies/ (9 okt. 2025).
- 34 Christina Goldbaum, "Facing a Grave Threat, Iran Is Isolated", *New York Times*, 22 juni 2025, nytimes.com/2025/22/06/world/middleeast/iran-israel-hezbollah-houthi-hamas-iraq.html (10 okt. 2025); Ali Fathollah-Nejad, "The 12 Days of War That Didn't Ignite the Middle East or the World", *War on the Rocks*, 8 okt. 2025, warontherocks.com/2025/10/the-12-days-of-war-that-didnt-ignite-the-middle-east-or-the-world (13 okt. 2025).
- 35 Renad Mansour och Hamidreza Azizi, "The Silent Frontlines: Why the 'Axis of Resistance' Stayed Quiet in the Iran-Israel War", *Clingendael Institute*, 2 sept. 2025, clingendael.org/publication/silent-frontlines-why-axis-resistance-stayed-quiet-iran-israel-war (16 okt. 2025).
- 36 Renad Mansour och Hamidreza Azizi, "The Silent Frontlines: Why the 'Axis of Resistance' Stayed Quiet in the Iran-Israel War", *Clingendael Institute*, 2 sept. 2025, clingendael.org/publication/silent-frontlines-why-axis-resistance-stayed-quiet-iran-israel-war (16 okt. 2025).
- 37 *Mashregh*, närstående det iranska säkerhetsetablissemangen, har uttryckligen hävdad att de irakiska och jemenitiska grupperna avstod från massiv upptrappning på Irans uppmaning. Det är dock inte svårt att se Irans egenintresse i det argumentet. *Mashregh*, "Dar nabard-e 12 rooze akhîr, bar resi naghsh-e mehvar-e moghavemat mohem ast" (persiska: "Under det senaste tolvdagarskriget är det viktigt att undersöka motståndaxelns roll"; översättning av Erika Holmquist, FOI), 26 juni 2025, mshrgh.ir/1727700 (16 okt. 2025).
- 38 Joseph Rodgers, Heather Williams och Joseph S. Bermudez Jr., "Damage to Iran's Nuclear Program—Can It Rebuild?", *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*, 6 aug. 2025, csis.org/analysis/damage-irans-nuclear-program-can-it-rebuild (22 okt. 2025).
- 39 Joseph Rodgers, Heather Williams och Joseph S. Bermudez Jr., "Damage to Iran's Nuclear Program—Can It Rebuild?", *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*, 6 aug. 2025, csis.org/analysis/damage-irans-nuclear-program-can-it-rebuild (22 okt. 2025); Internationella atomenergiorganet (IAEA), "Verification and monitoring in the Islamic Republic of Iran in light of United Nations Security Council resolution 2231 (2015)" (GOV/2025,(50/3 sept. 2025, iaea.org/sites/default/files/documents/gov2025_50.pdf (7 okt. 2025); David Albright, Sarah Burkhard och Andrea Stricker, "Analysis of IAEA Iran Verification and Monitoring and NPT Safeguards Reports — September 2025", *Institute for Science and International Security*, 8 sept. 2025, isis-online.org/isis-reports/analysis-of-iaea-iran-verification-and-monitoring-and-npt-safeguards-reports-september-2025 (7 okt. 2025).
- 40 Carl Parkin, "Always be Casting: An Estimate of Iranian Solid Rocket Motor Production", *Arms Control Wonk*, 29 sept. 2025, armscontrolwonk.com/archive/1220847/guest-post-always-be-casting-an-estimate-of-iranian-solid-rocket-motor-production (7 okt. 2025).
- 41 *Times of Israel*, "UN nuclear watchdog believes most of Iran's enriched uranium unharmed by war with Israel", 20 okt. 2025, timesofisrael.com/un-nuclear-watchdog-believes-most-of-irans-enriched-uranium-unharmed-by-war-with-israel (22 okt. 2025).

- 42 James M. Acton, "There's More Than One Way to Build a Bomb", *Foreign Policy*, 25 juli 2025, foreignpolicy.com/2025/25/07/iran-nuclear-bomb-israel-us-strikes-sprint (7 okt. 2025); Internationella atomenergiorganet (IAEA), "Verification and monitoring in the Islamic Republic of Iran in light of United Nations Security Council resolution 2231 (2015)" (GOV/20253 ,(50/ sept. 2025, iaea.org/sites/default/files/documents/gov2025_50.pdf (7 okt. 2025); David Albright, Sarah Burkhard och Andrea Stricker, "Analysis of IAEA Iran Verification and Monitoring and NPT Safeguards Reports — September 2025", Institute for Science and International Security, 8 sept. 2025, isis-online.org/isis-reports/analysis-of-iaea-iran-verification-and-monitoring-and-npt-safeguards-reports-september-2025 (7 okt. 2025).
- 43 Reuters, "Iran says cooperation deal with UN nuclear watchdog is void", 20 okt. 2025, reuters.com/world/middle-east/iran-says-cooperation-deal-with-un-nuclear-watchdog-is-void-202520_10_23 (23 okt. 2025).
- 44 Jon Gambrell och Amir Vahdat, "UN imposes 'snapback' sanctions on a hungrier, poorer and more anxious Iran", Associated Press, 28 sept. 2025, apnews.com/article/iran-snapback-sanctions-nuclear-us-israel-war-5b13ed1781659c1a9871427881ef239b (23 okt. 2025).
- 45 Tasnim News Agency, "Iran, China, Russia Declare UNSCR 2231 Expired", 19 okt. 2025, tasnimnews.com/en/news/2025/3426773/19/10/iran-china-russia-declare-uns-cr-2231-expired/amp (22 okt. 2025).
- 46 Jon Gambrell, "Iran hangs a man accused of spying for Israel in a wave of executions", Associated Press, 29 sept. 2025, apnews.com/article/iran-execute-spy-israel-hanging-choobiasl-b50df-88b9877a444aee20095cbe4e68a (7 okt. 2025).
- 47 Najmeh Bozorgmehr, "Iran's rulers embrace ancient Persian culture in charm offensive", *Financial Times*, 20 sept. 2025, ft.com/content/76e41e4c-6025-443f-882d-952bbacd7712 (7 okt. 2025).
- 48 Skilda perspektiv på frågan redovisas i följande texter: Narges Bajoghli, "The Generation Iranian Hard-Liners Have Been Waiting for", *Foreign Policy*, 29 juli 2025, foreignpolicy.com/2025/29/07/generation-iran-regime-ideology-israel-strikes (8 okt. 2025); Patrick Wintour, "'The people stood up': how war turned Iran towards 'everyday nationalism'", *The Guardian*, 7 sept. 2025, theguardian.com/world/2025/sep/07/the-people-stood-up-how-war-turned-iran-towards-everyday-nationalism (7 okt. 2025); Holly Dagres, "The regime's attempts to stir up nationalist support and increase its legitimacy postwar are not working—opposition is at a historical high", Washington Institute for Near East Policy, 6 okt. 2025, washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranians-are-not-rallying-behind-islamic-republic (7 okt. 2025); Ali Fathollah-Nejad, "The 12 Days of War That Didn't Ignite the Middle East or the World", *War on the Rocks*, 8 okt. 2025, warontherocks.com/2025/10/the-12-days-of-war-that-didnt-ignite-the-middle-east-or-the-world (13 okt. 2025).
- 49 Yeganeh Torbati, "Iranian women flout law on mandatory veiling as police curtail arrests", *Washington Post*, 27 okt. 2025, washingtonpost.com/world/2025/26/10/iran-women-hijab-veil-arrests (27 okt. 2025).
- 50 Parisa Hafezi, "Iran risks severe economic downturn, unrest as renewed UN sanctions bite", Reuters, 22 okt. 2025, reuters.com/world/middle-east/un-sanctions-raise-risk-severe-recession-renewed-unrest-iran-202523 (21_10_ okt. 2025).
- 51 Karim Sadjadpour, "The Autumn of the Ayatollahs: What Kind of Change Is Coming to Iran?", *Foreign Affairs*, Oct. 14, 2025, foreignaffairs.com/iran/autumn-ayatollahs (Oct. 14, 2025).

